

Spis treści

Słowo wstępne	9
----------------------------	---

Pochodzenie sztuki teatralnej

1. Geneza	14
Początki historyczne teatru: Asyria, Egipt, Indie, Grecja, Chiny. Magia, nurt kultowy i ludyczny powstania widowiska. Psychologiczne źródło teatru	
2. Sztuka autonomiczna	27
Od konglomeratu sztuk do samoistnej dyscypliny artystycznej. Próba zdefiniowania pojęcia „teatr”. Widowisko w świetle teorii informacji. „Rola” w życiu i na scenie. Sztuka autonomiczna	
3. Zabawa czy ideologia?	33
Sztuki widowiskowe a teatr. Ideologiczne funkcje teatru na przestrzeni dziejów (antyk, średniowiecze, czasy nowożytne). Brecht o ludycznej i ideowej funkcji teatru	
4. Rzeczywistość autonomiczna	41
Różnica między autonomią sztuki a niezależnością rzeczywistości artystycznej. Autonomia przestrzeni scenicznej. Autonomia czasu teatralnego. Egzystencja kreatywna. Byt sceniczny funkcją zamysłu twórcy	
5. Awangarda	47
Definicja pojęcia „awangardy”. Awangarda a postęp. Awangarda w sztuce jako zjawisko stałe. Destrukcyjna funkcja awangardy. Czy jest możliwa awangarda w dniu dzisiejszym?	
6. Wyzwanie jutra	55
Wnioskowanie z przeszłości. Próba prognoz i futurologicznych dla teatru. Teatr a „mass media”. Trwałość historyczna dyscyplin artystycznych. Miejsce teatru w społeczeństwie przyszłości	

7. Widz.....	64
Widownia jako fundamentalny element teatru. Relacja widz-aktor. Nacisk publiczności na teatr. Uczestnictwo widza w kreacji teatralnej. Działanie na wrażliwość widza (w sferze doznań fizycznych, psychicznych i intelektualnych). Reakcje publiczności - rezonans aktorski. Konserwatyzm widowni. Presja społeczeństwa na teatr (poza widownią)	
8. Aktor	78
Naczelny element\teatru - aktor. Twórca i tworzywo. Spór o miejsce aktora w teatrze. Proces twórczy w aktorstwie; szkolenie i trening; zmiany w estetyce stylu gry. Status społeczny aktora	
9. Autor	90
Autor spektaklu i autor tekstu. Rola słowa w dramacie; wieloznaczność słów. Obraz w teatrze. "Problem wierności wobec tekstu i funkcja dramatu literackiego	
10. Reżyser i inscenizator.....	98
Geneza funkcji reżysera, jego rola w teatrze. Reżyser a inscenizator. Reżyser burzycielem form zastanych i jego rola w procesie zmian widowiska teatralnego	
11. Scenograf.....	106
Zmiany w sztuce dekoracyjnej. Zależność: aktor -scenografia. Scenografia w świetle semiologii. Organizowanie przestrzeni scenicznej. Scenograf--inscenizator. Happening	
12. Kompozytor, muzyk.....	110
Miejsce muzyka i kompozytora w teatrze (Horowicz, Tsiurow, Claudel, Brecht). Muzyka w teatrze Wschodu. Muzyka mechaniczna i żywa w widowisku teatralnym	
13. Choreograf	114
Reżyser ruchu. Ruch sceniczny. Miejsce choreografa w teatrze. Inwazja pantomimy; szermierka	
14. Technicy	119
Definicja; rodzaje technik teatralnych. Człowiek i mechanizmy. Organizacja pracy w teatrze	

Forma, czyli środki wyrazu sztuki teatralnej

15. Słowo i dźwięk	130
Słowo w teatrze dziś i dawniej. Słowo teatralne w systemie znaków. Przykłady zastosowania semiologii i teorii informacji do badania zjawisk teatralnych. Słowo nośnikiem znaczeń. Cele, którym służy w teatrze muzyka. Dźwięk nosicielem uczuć; muzyka a rytm spektaklu. Dźwięki niemuzyczne	
16. Ruch	137
Rodzaje ruchu ludzkiego; ich różnicowanie się wraz z rozwojem cywilizacji; przekształcenia ruchów. Ruch w teatrze: aktorów, przedmiotów, zdarzeń. Ruch w czasie	
17. Przestrzeń, kształt, barwa	143
Geneza historyczna pola gry. Rozwiązanie sceny współczesnej. Kostium: kolor. Skalą teatru: człowiek; dekoracje	

Technika funkcjonowania teatru

18. Zamysł.....	162
Źródła koncepcji reżyserskiej. Uwarunkowania realizacyjne. Warunek spójności. Pogoń za efektem	
19. Praca nad tekstem	165
Tekst - tworzywo słowne idei spektaklu. Zabiegi reżysersko-redakcyjne na tekście dramatycznym. Tekst jako źródło informacji reżyserskiej; przekłady; adaptacje sceniczne; scenariusz dramaturgiczny	
20 Praca nad rolą	170
Fazy pracy nad rolą: reżyserska i aktorska. Konfrontacje koncepcji realizacyjnych. Elementy budowy roli (własna osobowość aktora, partnerzy, tekst, przestrzeń sceniczna). Dominanty w budowie roli	
21. Praca nad spektaklem.....	176
Próby czytane. Próby analityczne. Próby sytuacyjne. Próby generalne	
22. Technika	182
Rola techniki w teatrze współczesnym. Uwarunkowania realizacji spektaklu: ekonomiczne, potencjał produkcyjny	

warsztatów, surowce (materiałowe),
konstrukcyjno--techniczne. Specyficzne cechy kostiumów,
rekwizytów i dekoracji, próby techniczne i próba świateł

23. Eksploatacja 195

Quasi-stabilny układ spektaklu. Optymalne warunki
powtórzenia spektaklu. Inspicjent. Współdziałanie zespołów:
artystycznego i technicznego, podczas przedstawienia.
„Rozklejanie się” i „dogrywanie” spektakli

24. Organizacja 199

Teatr jako struktura organizacyjna. Dyrektor i kierownik
artystyczny. Specyfika pracy warsztatów teatralnych.
Współzależności wewnętrzne. Organizacja widowni

Aneks - Krótka historia współczesnego teatru

Meiningerzy	204
Andre Antoine	205
Konstanty Stanisławski	205
Aleksander Tairow	207
Wsiewołod Meyerhold	207
Jewgienij Wachtangow	208
Gordon Craig	210
Jacques Copeau	212
„Kartel”	213
Antoine Artaud	213
Max Reinhardt	215
Erwin Piscator	216
Bertolt Brecht	218
Tadeusz Pawlikowski	222
Stanisław Wyspiański	222
Juliusz Osterwa	224
Leon Schiller	225
Jerzy Grotowski	227

Wvkaz cytowanych prac 230

Indeks nazwisk 233